

آینه

اقتصاد

خودآزای رسانه‌ای

عباس عبیدی... چند سال پیش یک کارگر زباله‌جمع‌کن ر چند مأمور پیمانکاری شهرداری جلوی فرزندش کشتند. به‌طور قطع اتفاقی تأسف‌بار بود ولی آیا هیچ‌کس متوجه پایان ماجرا شد؟ آیا هیچ‌کدام از ما یا حتی شهرداری وقت مسئولیت‌پذیری از خود نشان دادند که چرا این اتفاق رخ داده است؟ آن هم هنگامی که موضوع قتل یک انسان در میان بود، حالا چگونه است که خودمان را به‌راحتی تسلیم امواج رسانه‌ای می‌کنیم، پیش از آنکه از کم و کیف سوزه دیگری خواهیم رفت. این پدیده نامبارک و مهمی است که در جامعه ایران رخ داده است. ما به محاصره رسانه‌ها درآمده‌ایم. رسانه‌هایی که فاقد مسئولیت اجتماعی کافی هستند... گمان می‌کنند که با استفاده از این روش‌ها و با زدن فلان مسئول یا فلان شهردار می‌توانند ناد خود را در این‌تور بپزند. این‌تور آن‌قدر سوزان می‌شود که برای هیچ‌کس خیر و خوشی نخواهد داشت. جامعه ایران برای دهه‌های متمادی و تاکنون از داشتن رسانه‌ای رسمی و مسئول و بی‌طرف و منصف محروم بوده است. اکنون با فضای رسانه‌ای غیررسمی و غیرمسئولی مواجه شده است که در کنار نتایج سازنده آن، عوارض منفی مهمی نیز دارد... وضعیت فعلی رسانه‌های رسمی به‌ویژه صداوسیما، یک ظرفیت خطرناک برای امنیت ملی کشور ایجاد کرده است... تنها یک راه‌حل وجود دارد؛ آزادی واقعی در رسانه‌های رسمی می‌تواند بخش مهمی از این خطرات را از فضای غیرمسئول رسانه‌ای بزداید.

ریاست‌انتظار

چرا سیاست‌گذار کار نمی‌کند؟

رضا خسروی: «شمارن شانموگرامت»، یکی از نظریه‌پردازان توسعه در آسیا و معاون نخست‌وزیر سنگاپور در سفری که به هند برای انتقال تجارب خود داشت، پاسخ این سؤال را داده است: «سیاست‌گذاری برای رفع مشکلات در فضای پراصطکاک به‌دلیل آنکه از بین برنده انگیزه‌ها است به نتیجه نمی‌رسد.» تجارب تاریخی هم چنین گزاره‌ای را تأیید می‌کند که سیاست‌گذاری در وضعیت نبود اجماع و دلبستگی به عادت‌های گذشته نتیجه مطلوب به‌دنبال ندارد. علاوه‌بر اینکه سیاست‌گذاری با هدف تغییر وضعیت نامطلوب به وضعیت مطلوب انرژی و تلاش بیشتری می‌طلبد. اما آنچه در بدنه سیاست‌گذاری ایران مشاهده می‌شود، متفاوت از الزامات و پیش‌نیاز موردآشاره است. اصطکاک در بدنه سیاست‌گذاری بسیار بالاست... اگر قرار باشد سیاست‌گذار کاری کند، باید به فوریت فکری برای ازبین‌بردن اصطکاک‌های درون‌سیستمی کرد. اگر قرار باشد بی‌پرده گفته شود، در فضای اصطکاک، تنش و تفرقه، بهتر است سیاست‌گذار کاری نکند؛ زیرا ممکن است «سرنگینین صفرافزاید.»

تأثیر

کولای‌خاک‌در‌دیار‌رستم

● خبر خانه‌نشینی شش‌ماهه مردم سیستان‌وبلوچستان، بمباری و فقر، مردم ایران را شوکه کرده است اما این نخستین‌باری نیست که زندگی اسف‌بار مردم این دیار موجب شوک ایرانیان شده است. به‌جرت می‌توان گفت انتخاب زایل به‌عنوان آلوده‌ترین شهر جهان، بدترین خبر سال‌های اخیر دربارہ سیستان‌وبلوچستان بوده است. گزارش سه سال گذشته سازمان بهادشت جهانی حاکی از آن بود که زایل در سیستان‌وبلوچستان با میانگین آلودگی ۲۷۱ میکروگرم بر مترمکعب در سال، آلوده‌ترین شهر جهان است... زندگی مردم دیار رستم یا هامون پیوند خورده است، هامونی که این روزها نفس‌های آخر خود را می‌کشد و به همین دلیل نفس مردم سیستان‌وبلوچستان نیز بریده شده است. روزگاری یادهای ۱۲۰روژه در این استان می‌وزید اما هم‌اکنون به‌دلیل تغییر اقلیم و خشکی هامون این با‌دها به ۱۸۰ روز، یعنی شش ماه رسیده است. شش ماه خانه‌نشینی در استانی که با فقر در ابتدایی‌ترین زیرساخت‌ها مواجه است، یعنی فاجعه...

کیم

این خط‌واین نشان!

● **جعفر بلوری:** سخنرانی‌ها، یادداشت‌ها و موضع‌گیری‌های برخی جریان‌های سیاسی نزدیک به دولت نشان می‌دهد آنها به هیچ‌وجه قصد ندارند مسئولیت وضعی که دولت را گرفتار آن کرده‌اند برعهده بگیرند، بنابراین تلاش زیادی را آغاز کرده‌اند که القا نمایند «همه» مقصرد. اما در پایان مواضع و یادداشت‌هایشان این «همه» را رفته‌رفته از خود دور و به سپاه، بسیج، مداح، مساجد، مردم، هیئت‌های مذهبی، شورای نگهبان، نظارت استصوابی و به هر آنچه غیر از خود؛ نزدیک می‌کنند. برخی از این قماش برای فرار از پاسخ‌گویی درست همانند آن ارادل‌واپاشی که برای ترساندن حریف به «خودزنی» می‌پردازند. یکی از اینها اخیرا با آسمان و ریسمان بافتن تقصیرها را گرفتن همین «همه» انداخت و به خودزنی پرداخت و اعتراف کرد صلاحیت نمایندگی مجلس را ندارد، چون کسانی که صلاحیت داشتند رد صلاحیت شدند؛ این در حالی است که حضور بی‌صلاحیت‌ها در چنین مراکزی پیش از اینکه محصول نظارت استصوابی باشد، محصول «تکرار» است! محصول لیست‌فروشی است.

politics@sharghdaily.ir

سیاست

واکنش‌ها به بیانیه پنجمین اجلاس خبرگان

علی مطهری به اقتصادی بودن بیانیه پایانی خبرگان انتقاد کرد

بیانیه خبرگان چه می‌گفت؟

مجلس در قطع‌نامه پایانی اجلاس‌های خود گزارشی از وظایفش را به مردم ارائه کند.

به گزارش ایسنا، علی‌مطهری در یادداشتی با عنوان «مجلس خبرگان و قانون اساسی» که در اختیار ایسنا قرار داده، با استناد به اصل ۱۱۱ قانون اساسی می‌گوید: وظیفه اصلی مجلس خبرگان رصدکردن و نظارت بر بقای شرایط رهبر است. این شرایط مطابق اصل پنجم و یکصدونهم قانون اساسی عبارتند از: صلاحیت علمی، عدالت و تقوای لازم برای رهبری امت اسلام، بینش صحیح سیاسی و اجتماعی، تدبیر، شجاعت، مدیریت و قدرت کافی برای رهبری. در میان این شرط‌ها شرط عدالت که ناظر به عملکرد رهبر است از همه مهم‌تر است. مجلس خبرگان رهبری موظف است علاوه‌بر سایر شروط دامنآ بر بقای شرط عدالت در رهبر نظارت داشته باشد و در قطع‌نامه پایانی اجلاس‌های خود گزارشی از این امر به مردم بدهد که مثلا ما گزارشی از وضعیت نهادهای زیرمجموعه رهبری به ایشان دادیم یا چند سؤال را با مقام رهبری مطرح کردیم و ایشان پاسخ دادند، چیزی که مورد رضایت خود مقام رهبری نیز هست و ایشان بارها به ضرورت سؤال و انتقاد از خودشان تصریح کرده‌اند.

نگاهی به قطع‌نامه پنجمین اجلاس رسمی مجلس خبرگان رهبری که صرفا شامل رهنمودهای اقتصادی است نشان می‌دهد که مجلس خبرگان به‌کلی از مسیر قانونی خود خارج و وارد حوزه اختیارات مجلس و دولت شده است. ورود به موضوع بازار ارز و سکه چه ارتباطی با وظایف این مجلس دارد؟

شرق: پنجمین اجلاس خبرگان در حالی روز چهارشنبه به کار خود پایان داد که بیانیه پایانی آن تا این‌لحظه با یک واکنش داخلی و یک واکنش خارجی روبه‌رو بوده است. این در شرایطی است که از سویی دیگر این‌اجلاس در دو روز برگزاری خود به تریبونی برای حمله به دولت بدل شده بود؛ روندی که نه تا پیش از این سابقه داشته و نه ارتباطی با حوزه وظایف این نهاد دارد. پیش از این هم در مردادماه مجلس خبرگان در بیانیه‌ای از دولت خواسته بود که پاسخ‌گوی اوضاع نابسامان اقتصادی کشور باشد.

به گزارش ایسنا، خالد بن احمد، وزیر خارجه بحرین، در واکنش به قطع‌نامه اخیر مجلس خبرگان رهبری در صفحه توئیتر خود مدعی شد: «قطع‌نامه مجلس خبرگان رهبری ایران به‌وضوح نشان‌دهنده پایبندی جمهوری اسلامی به رؤیای سلطه‌گری و سیاست تخریبی در منطقه و جهان است و نام‌گذاری شکست اقتصادی آنها تحت عنوان اقتصاد مقاومتی نشان‌دهنده نادیده‌گرفتن منافع و خواسته‌های ملت ایران برای زندگی بهتر است.»

مجلس خبرگان رهبری روز چهارشنبه در قطع‌نامه‌ای، بر ضرورت اجرای برنامه‌های عدالت اجتماعی و توانمندسازی مردم، به‌ویژه قشر کم‌درآمد با ایجاد اشتغال مولد و اولویت‌بخشی به تأمین کالاها‌ی مورد نیاز مردم، در اسرع وقت تأکید کرد. علی مطهری، رئیس مجلس شورای اسلامی، هم از این قطع‌نامه به این علت که صرفا شامل رهنمودهای اقتصادی است، انتقاد کرد و گفت که بهتر است این

کنگره حزب مردم‌سالاری پنجشنبه در تهران برگزار شد. مصطفی کواکبیان، نماینده تهران و دبیرکل این حزب در این‌کنگره از برنامه این حزب برای نوشتن نامه‌ای در راستای بازنگری در قانون اساسی به مقام معظم رهبری خبر داد.به گزارش ایلنا کواکبیان در این کنگره گفت: در سیستم نظام باید تغییراتی صورت بگیرد. اشاره می‌کنم به طرح جمهوریت سوم. یعنی کاملا ریاست‌جمهوری و نه کاملا پارلمانی. ما در زمان امام جمهوریت اول را تجربه کردیم و خود امام هم پیش‌بینی کردند بعد از ایشان جمهوریت دوم شکل گیرد. نماینده تهران خاطرنشان کرد: نامه‌ای تدارک دیده‌ایم که خدمت مقام معظم رهبری بدهیم و از ایشان بخواهیم برای بازنگری در قانون و شکل‌گیری جمهوریت سوم اقدام کنند. کواکبیان ادامه داد: نهادهای انتخاباتی در نظام باید برجستگی داشته باشند و نهادهای انتصابی اگر وجود دارند، پاسخ‌گویی داشته باشند. نماینده مردم تهران در مجلس خاطرنشان کرد: همان‌طور که در قانون هم گفتیم، قانون منع به‌کارگیری بازنشتگان باید اجرایی شود و عزیزان سالخورده بروند استراحت کنند. اعضای مجمع تشخیص و شورای نگهبان هم باید به این قانون عمل کنند. رهبری اگر دستور دهند می‌شود این اقدامات را اجرایی کرد.

بازار ایزر چپاول شده

حسین راغفر، اقتصاددان هم در این کنگره گفت: بازار فعلی اسمش بازار است اما ایزر چپاول است. اقتصاد امروز غارتی است. خروج سرمایه امروز ناشی از ناامنی است. اعتماد مردم از عوامل متعدد

ایسنا: حجت الاسلام والمسلمین غلامحسین محسنی‌اژه‌ای در سخنرانی پیش از آغاز نماز جمعه دیروز تهران، گفت: «امروز مردم با مشکلات سنگین معیشتی و اقتصادی مواجه هستند. علت این مشکلات چیست؟ آیا دارای علل مختلف است و آیا راه‌حل رفع این مشکلات یک راه‌حل است یا راهکارهای گوناگون باید طی شود؟ تا این مشکلات برطرف شود. یکی از دلایل مشکلات اقتصادی امروز ما تحریم‌های ظالمانه آمریکا و هم‌پیمانانش است که بر کشور ما سال‌های سال است تحميل کرده و در این چند سال اخیر تشدید شده است.»

او با بیان اینکه یکی از علل مشکلات ما بدون تردید تحریم است، افزود: «از دلایل دیگر مشکلات اقتصادی ما علاوه بر تحریم عملیات روانی و فضاسازی رسانه‌ای دشمن است که احساس مشکلات و بزرگنمایی مشکلات و دادن آدرس غلط درخصوص درد و درمان است. اما آیا همه مشکلات از ناحیه دشمن و تحریم است که پاسخ آن منفی است. علت دیگر مشکلات سوت‌دبیر و سوءمدیریت است. علت دیگر مشکلات فساد است. فساد اقتصادی از جایگاه‌های مختلف و افراد مختلف دیده می‌شود. عامل دیگر مشکلات خیانت است که ممکن است این دو با یکدیگر هم‌پوشانی داشته باشد؛ یعنی هم فساد و هم خیانت با هم وجود داشته باشد اما ممکن است فساد وجود داشته باشد و نتوان اسم آن را خیانت گذاشت یا خیانت باشد اما فساد نباشد.»

اژه‌ای ادامه داد: «علل دیگر مشکلات اقتصادی امروز کم‌کاری و بی‌انگیزگی بعضی از مدیران در رده‌های مختلف است. امروز نیاز به مدیرانی باجرت و باروحیه جهادی هستیم تا به مقابل جنگ اقتصادی دشمن بایستند. در هر رده و در هر

مجلس در قطع‌نامه پایانی اجلاس‌های خود گزارشی از وظایفش را به مردم ارائه کند.

نگاهی به قطع‌نامه پنجمین اجلاس رسمی مجلس خبرگان رهبری که صرفا شامل رهنمودهای اقتصادی است نشان می‌دهد که مجلس خبرگان به‌کلی از مسیر قانونی خود خارج و وارد حوزه اختیارات مجلس و دولت شده است. ورود به موضوع بازار ارز و سکه چه ارتباطی با وظایف این مجلس دارد؟

علی

آسیب می‌خورد. بعد از جنگ به دلیل این‌تغییر جهت، مقاومت‌هایی صورت گرفت. خصوصی‌سازی به معنای دوستان و آشنایان شده که منشأ نابرابری است. به‌تدریج به اسم بازار آزاد و رقابت، بانک‌های خصوصی مجوزدار می‌شوند. راغفر ادامه داد: به دستگاه‌ها و نهاده‌ا اجازه داده شد سرمایه‌های خود را به بانک‌هایی منتقل کنند که بااصطلاح خصوصی هستند اما ما بانک خصوصی نداریم. منشأ مشکلات در کشور بانک‌های خصوصی هستند که سودهای ۳۵درصدی می‌دهند. او با بیان اینکه افزایش قیمت ارز افکار عمومی را علیه دولت بسیج می‌کند، گفت:

ما دشمن لازم نداریم. ارزیابی ما نشان می‌دهد سکوت دولت و هم‌سوپی مجلس می‌گوید اتفاقی در حال شکل‌گیری است. این استاد دانشگاه مردم را قربانی رقابت‌های سیاسی خواند و گفت: برای بازسازی شرایط راهکارهای دقیقی وجود دارد. نرخ ارز باید تثبیت شود و اول از همه بانک مرکزی باید عرضه ارز را کنترل کند. او افزود: این شعار که اگر حقوق‌ها افزایش یابد، دعوت فقرا به شورش و فروپاشی است، ناصحیح است. استاد دانشگاه ۱۰ میلیون حقوق می‌گیرد، می‌شود ۷۰۰ دلار. مگر می‌شود چنین جامعه‌ای را حفظ کرد؟

ارائه‌شدن نسخه‌هایی هستیم که متعلق به دشمن است. این افراد مدعی می‌شوند که یک راه بیشتر وجود ندارد و آن تسلیم‌شدن در برابر آمریکاست و با آن مذاکره کنید، مذاکره یعنی تسلیم‌شدن». اژه‌ای ادامه داد: «این افراد می‌گویند چه لزومی دارد که ما عزت و اقتدار داشته باشیم ما هم مانند مصر شویم. مصر بیش از ۳۰ سال تسلیم شد و امروز در کجا قرار دارد؟ باید پرسید که مبارک، قذافی و صدام امرز کجا هستند. مگر این افراد تسلیم نشدند و در مقابل آمریکا و شیاطین دیگر سر فرود نیاوردند. اینها تجربه ماست. اینها آدرس غلط درخصوص درد و درمان است.»

نماینده‌ای گفت نظیر خلخالی عمل کنید
اژه‌ای گفت: «چند روز پیش در خدمت حدود ۵۰ نفر از نمایندگان مجلس بودم. یکی از آقایان گفت باید قوه قضائیه نظیر خلخالی در اول انقلاب عمل کند. بنده به ایشان عرض کردم این عملی که شما می‌گویید، با قانون است یا بی‌قانون و ایشان در پاسخ گفت که با قانون انجام شود. بنده نیز گفتم این قانون را وضع می‌کنید و مشرمد که این قوانین را مانع وضع کردید و به ما دادید. آنچه ما در لایحه داده بودیم چیزی نیست که شما تصویب کرده‌اید. اکنون نیز بر اساس قانون ما این‌گونه می‌توانیم عمل کنیم»، او افزود: «علاوه بر اینکه قوه قضائیه باید به قانون عمل کند و عدالت به خرج دهد، ما باید در بین چند مورد جمع‌بندی داشته باشیم. بنده به اتاق بازرگانی و در بین چند مجموعه از بخش خصوصی

را برای بهبود وضعیت اقتصادی و معیشت مردم به کار بندند.

۲- ضروری است برنامه‌های عدالت اجتماعی و توانمندسازی مردم به‌ویژه قشر کم‌درآمد با ایجاد اشتغال مولد و اولویت‌بخشی به تأمین کالا‌های مورد نیاز مردم در اسرع وقت اجرایی گردد.

۳- لازم است اصلاح ساختار بانکی کشور و ساماندهی و برقراری نظم همه‌جانبه در بازارهای ارزی و مالی انجام پذیرد و از بی‌تدبیری‌ها و ضعف مدیریتی به‌خصوص در عرصه اقتصاد پرهیز شود.

۴- انتظار می‌رود آرایش مناسب نظام اقتصادی و اداری کشور برای مواجهه با جنگ اقتصادی، به‌خصوص مدیریت نقدینگی و ایجاد عدالت و آرامش اجتماعی در مسیر مقابله با تحریم‌های ظالمانه و همه‌جانبه اتخاذ شود.

۵- بر گسترش تولید ملی، استفاده از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های داخلی و صادرات غیرنفتی و توسعه منابع انرژی تأکید می‌گردد.

۶- ضروری است برای تحقق کامل و عملیاتی‌نمودن اقتصاد مقاومتی و کاهش آسیب‌های مهم اجتماعی مانند: بی‌کاری، تبعیض و بی‌عدالتی و محرومیت تدابیر لازم اتخاذ گردد.

۷- لازم است نظارت دقیق بر بازار و قیمت‌گذاری‌ها و ایجاد سازوکار مناسب برای کنترل گرانی و حمایت از اقشار محروم و آسیب‌پذیر جامعه صورت پذیرد.

۸- انتظار می‌رود با صرفه‌جویی، ساده‌زیستی، قناعت و پرهیز جدی از اشرافی‌گری گامی در جهت سبک زندگی اسلامی برداشته شود.

علی ربیعی، وزیر سابق تعاون، کار و رفاه اجتماعی هم گفت: ما با اقتصادی بیمار روبه‌رو هستیم که طمع تحریم هم از عوامل آن است. بیماری مزمن اقتصاد ما همواره اثرگذار است. ما در هدررفت منابع نتوانستیم کاری انجام دهیم. وقتی می‌خواستیم بخشی از یارانه‌ها را حذف کنیم تجربه همه می‌شد دولت یارانه‌حذف‌کن؛ ما نتوانستیم تصمیمات سخت اقتصادی اتخاذ کنیم. دولت بزرگ شده و هزینه‌ها زیاد، زمانی که همه از دولت بزرگ حرف می‌زدند، همواره برای اضافه‌کردن به دولت تلاش می‌کردند. ربیعی تصریح کرد: اتفاقات داخلی با یک عامل خارجی مثل ترامپ در هم آمیخته، اعتماد مردم بیدون نشان نیست. اعتماد اجتماعی محصول روابط است. در آخرین سنجش، مشخص شد اعتماد زیادی از بین رفته، اما هنوز مشروعیت‌ها باقی است. اعتماد‌ها به خانواده‌ها هم کاهش پیدا کرده است. نهاده‌ها عامل اصلی اعتماد هستند. وقتی از نهاد داور، عدالت تولید نشود، اعتماد از بین می‌رود.

من به دلیل آنچه عضویت در گروهک‌ها نامیده شد، به همراه خانم راکهی در سال ۹۲ برای انتخابات شورای شهر رد صلاحیت شدیم که گفتم به علت دیگری رد صلاحیت کنید، چراکه عضویت در گروهک ضدانقلاب ناجسب است. من فکر می‌کنم برای بروفتن از شرایط باید اعتماد نهادهی را برگردانیم. همه‌تقصیر را بر کوش دیگری می‌اندازیم. مجلس برای نشان‌دادن روح عدل خراب، تصمیماتی می‌گیرد که در راستای منفعت چند نفر است. ما تصمیمات نادرست می‌گیریم. نهاده‌ها باید سر جای خود بنشینند.

رفته‌ام و در بعضی از مجامع دیگر رفته‌ام و از آنها درخواست کردم که ما در کنار برخورد با مقسدین باید حواسمان باشد وقتی ما می‌خواهیم فردی را که متهم به فساد شده است، دستگیر کنیم و دارای کارگاه و کارخانه است، باید لحاظ کنیم که به اقتصاد کشور آسیب نزیم. نمی‌گویم به خاطر کارگر و کارگاهش باید از فساد او بگذریم. ولی باید لحاظ کنیم که چگونه به سراغ او برویم، با‌داشت موقت انجام شود یا نه.»

اژه‌ای ادامه داد: «این ساده است که فرد را بگیریم و چشممان را بر همه‌چیز ببندیم اما آیا این به نفع کشور یا به ضرر کشور است؟ ما از دولت و بخش خصوصی کمک می‌خواهیم تا بتوانیم این موارد را جمع کنیم. مشکل دیگری که وجود دارد، در راستای مجازات فرد متهم است؛ از لحاظ اینکه باید شلاق بخورد یا اعدام شود. این امر از یک‌سو نیاز به بررسی دارد و از سوی دیگر بخش عمده کار او رسیدگی به میزان خسارتی که وارد کرده و میزان اموالی است که اختلاس کرده است.»

او گفت: «چنانچه مشخص نشود که چه میزان خسارت به بیت‌المال زده است اولا به‌طور طبیعی در مجازات او از لحاظ رد مال تأثیر دارد و از سوی دیگر بعدا وصول نمی‌شود. این امر زمان‌بر است. می‌گویند چرا شش ماه یک فرد را گرفتید و محاکمه نمی‌کنید. بررسی قضایی‌ها به‌کارشناسی اموال آن گامی از صیه به قوه قضائیه به‌پتهایی ساخته نیست و بخش خصوصی باید حساس‌رسی کند. کارشناسان دادگستری عضو ما نیستند. گاهی می‌بینیم یک کارشناسی امروز صورت می‌گیرد اما ۱۰ روز دیگر در خصوص همان موضوع کارشناسی دیگر با اختلاف بسیار فاحش انجام می‌شود. قوه قضائیه در اینجا باید به جمع‌بندی برسد.»

ادامه از صفحه اول

راه مقابله

با جهش‌های نرخ ارز

– آبا دکتر همتی، رئیس کل بانک مرکزی کشور، باید در سخنرانی عمومی خود از ناتوانی بانک مرکزی در کنترل حجم نقدینگی سخن بگوید و با وجود حجم ذخایر ارزی خوب کشور، انتظارات افزایشی نرخ ارز را شکل دهد؟ آیا اعتماد و اطمینان اساس کارایی بازارهای مالی از جمله بازار ارز نیست؟

– آیا مقابله با فساد، تخلف و رانت، وظیفه تعریف‌شده قوه قضائیه نیست؟ رقم تخلف مورد ادعا با دلار صد هزار ریالی حدود ۲۵۰ میلیون دلار می‌شود. آیا نااطمینانی و آسیب حاصل از این نوع برخورد‌ها در بی‌ثباتی بیشتر بازار ارز و افزایش نرخ انتظاری ارز و در نهایت خروج سرمایه از کشور با این رقم قابل مقایسه است؟ آیا نمی‌دانیم که سرمایه بسیار ترسو است؟

– آبا احتضار رئیس محترم جمهور، یعنی بالاترین مقام رسمی کشور به مجلس در این شرایط شوار ارزی ضرورت داشت؟ آیا ناگفته‌ای بود که نمایندگان از آن بی‌اطلاع باشند و باید از ایشان پرسیده می‌شد؟ آیا شیوه استقبال از رئیس‌جمهور کشور در مجلس برابر آداب و عرف بین‌المللی و بالاتر از آن عرف فرهنگ ایرانی بود؟ آیا طرح پرسش‌ها و قانع‌نشدن نمایندگان در کنار شیوه برخورد با ایشان، می‌توانست نتیجه‌ای جز افزایش نرخ ارز داشته باشد؟

– آبا موضوع‌گیری‌های غیرمسئولانه فوق و سایر موارد مشابه آن در فضای سیاسی و اقتصادی ایران که نشانی از نااستواری‌هاست، چراغ سیزی به مسئولان آمریکایی برای ادامه و تشدید تحریم‌ها و در نتیجه افزایش بیشتر نرخ ارز نیست؟

در کنار پرسش‌هایی که مطرح شد، با احترام به همه تحلیل‌های علمی و واقع‌بینانه رسانه‌های معتبر و دوستان اهل رسانه و تحمل سایر تحلیل‌ها در بحث نرخ ارز، از این منظر نیز طرح چند پرسش بی‌ربط به نظر نمی‌رسد؛ چرا در گروهی نه‌چندان اندک از مقالات مرتبط با ارز رانت‌ها و فساد‌ها در موضوع افزایش نرخ ارز پرداخته می‌شود و پیش‌بینی افزایش نرخ ارز القا می‌شود؟ آیا در مقالات نباید نقاط قوت ارزی اقتصاد ایران از زمینه بدهی‌های خارجی، ذخایر خوب ارزی و توان باقیه و با‌فعل را ازوری کشور مطرح شود؟ آیا فقط باید به‌صورت ضمنی وجود راه‌حل‌های آسان و معجزه‌آسا برای نرخ ارز مطرح و غفلت دولتمردان از راه‌حل‌ها خاطر نشان شود؟ یا درست است که القا شود بدون نشان‌ها و فساد‌ها، نرخ ارز بسیار پایین خواهد آمد و ارزانی و رفاه بالا تأمین خواهد شد؟ آیا نتیجه چنین شیوه‌هایی، افزایش سطح انتظارات برای نرخ ارز بالاتر و ناتوانی مسئولان پولی نیست؟

مجموعه تحلیل‌های یک‌جانبه‌ای که نتیجه آن اعلام ناتوانی مسئولان و قطع امید از آنان است، موجب ساختن‌دهی انتظارات نسبت به افزایش بیشتر نرخ ارز می‌شود؛ اما نکته جالب آنکه به نظر می‌رسد عامه مردم و فسالان اقتصادی در صحنه عمل با تفکر سقوط بالای ریال همراهی کامل ندارند که نشان از نوعی بیش واقع‌بینانه‌تر آنان در باب مسائل اقتصادی است. امروز به رفع مشکلاتی نیاز است که عوامل بنیانی افزایش نرخ ارز بود. در این راستا، ناترازی بودجه‌ای، ناترازی بخش پولی و بانکی کشور و انباشت نامناسب نقدینگی توجه ویژه طلب می‌کند.

اصلاحات پولی در سایه فراهم‌شده ضروری است و به‌اصطلاح معروف امروز باید شروع شود، چراکه فرد خیلی دیر است. در غیر این صورت چند سال دیگر دوباره در این دام گرفتار می‌شویم و برابر روش آشنا، مقامات پولی گذشته را مقصر خواهیم دانست. خطر بزرگ، درست‌دانستن و قبول افزایش همه قیمت‌ها و مزدها برابر با افزایش نرخ ارز است که می‌توانند همراه عدم اصلاحات نظام بانکی، موجب ادامه کسر بودجه، ادامه انباشت نقدینگی، ادامه حیات تورم و بالاخره کاهش مجدد ارزش خارجی ریال در آینده شود. سیاست مناسب انجام اصلاحات قیمتی و نه شاخص‌بندی کامل برادر قیمت‌ها و مزدها برابر کاهش ارزش خارجی ریال است. حرکت دوستان و سسوران مسئول و غیرمسئول در این راستا بسیار سازنده خواهد بود.

برای احتراز از چرخه نقدینگی – تورم – نرخ ارز که در نهایت منجر به کاهش ارزش داخلی و خارجی پول ملی و پدیده ابرتورم می‌شود، مقاله دکتر امیررضا خورشید با عنوان پرش از سه تله ابرتورمی در روزنامه دنیای اقتصاد در تاریخ ۱۳۹۷/۶/۵ به شماره ۴۴۰۹ را بسیار روشمند و مفید دیدم. به جهت نقش ضرورت اصلاحات بانکی در این چرخه نیز مقاله دکتر محمد امیدی‌نژاد در روزنامه دنیای اقتصاد در تاریخ ۱۳۹۷/۶/۱۱ به شماره ۴۴۱۳ توصیه می‌شود. دوست گرامی و فرهیخته دکتر فرهاد نیلی نیز در تجارت فردا ۱۳۹۷/۶/۳ شماره ۲۱۱ نکات ارزشمندی را در دو زمینه نسخه مهار نقدینگی آتی و پیشنهادهایی برای کاهش خطر بحران بانکی عنوان کرده‌اند که مطالعه آن توصیه می‌شود.